

RL-8658

Seat No. _____

M. A. (Part -I) (External) Examination

April / May - 2016

Sanskrit : Paper - IV

(“ललितवाङ्मय”)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

१ (अ) नीचेनाभांथी कोर्छ पण्ण बे श्लोकोनो अनुवाद करो : १०

(१) तस्मिन्नद्रौ कतिचिदबलाविप्रयुक्तः स कामी
नीत्वा मासान्कनकवलयभ्रंशरिक्तप्रकोष्ठः।

अषाढस्य प्रथमदिवसे मेघमाश्लिष्टसानुं
वप्रक्रीडापरिणतगजप्रेक्षणीयं ददर्श ॥

(२) रत्नच्छायाव्यतिकर इव प्रेक्ष्यमेतत्पुरस्ता-
द्वल्मीकाग्रात्प्रभवति धनुःखण्डमाखण्डलस्य।
येन श्यामं वपुरतितरां कान्तिमायत्स्यते ते
बर्हेणेव स्फुरितरुचिना गोपवेषस्य विष्णोः॥

(३) प्राप्यावन्तीनुदयनकथाकोविदग्रामवृद्धा-
न्यूर्वोद्विष्टामुपसर पुरीं श्रीविशालां विशालाम्।
स्वल्पीभूते सुचरितफले स्वर्गिणां गां गतानां
शेषैः पुण्यैख्तमिव दिवः कान्तिमत्खण्डमेकम्॥

(४) ज्योतिलेखावलयि गलितं यस्य बहूँ भवानी
पुत्रप्रेम्णा कुवलयदलप्राप्ति कर्णे करोति।
धौतापाङ्गं हरशशिरुचा पावकेस्तं मयूरं
पश्चादद्रिग्रहणगुरुभिर्गर्जितैर्नर्तयेथाः॥

(ब) नीचेनाभांथी कोर्छ पण्ण बे ससंदर्भ सभशावो : १०

(१) कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु।

(२) रिक्तः सर्वो भवति हि लघुः पूर्णता गौरवाय।

(३) स्त्रीणामाद्यं प्रणय वचनं विभ्रमो हि प्रियेषु।

(४) अन्तः शुद्धस्त्वमपि भविता वर्णमात्रेण कृष्णः।

- ૨ મેઘદૂતના સાહિત્યિક પ્રકારની ચર્ચા કરો. ૨૦
અથવા
- ૨ કોઈ પણ બે વિવરણાત્મક નોંધ લખો : ૨૦
(૧) યક્ષની મેઘને દૂત બનવા કરેલી વિનંતી
(૨) મેઘમાર્ગ નિદર્શન
(૩) ઉપમા કાલિદાસસ્ય
(૪) ઉજ્જૈયિનીનું ગૌરવગાન.
- ૩ કાદમ્બરીના પ્રેરણા સ્તોત વર્ણવો. ૨૦
અથવા
- ૩ કોઈ પણ બે નોંધ લખો : ૨૦
(૧) વન સિદ્ધાયતન વર્ણન
(૨) મહાશ્વેતા વર્ણન
(૩) પુંડરીક વર્ણન
(૪) બાણની શૈલી.
- ૪ “ઉત્તરેરામચરિતે ભવભૂતિર્વિશિષ્યતે” પંક્તિને આધારે ભવભૂતિની નાટ્યકલા ચર્ચો. ૨૦
અથવા
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૨૦
(૧) અષ્ટાવકનું આગમન અને વડિલોનો સંદેશ
(૨) શમ્ભૂકવઘ પ્રસંગ
(૩) છાયાસીતાદૃશ્યની અગત્યતા
(૪) કુમાર પ્રત્યભિજ્ઞાન.
- ૫ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ બે સસંદર્ભ સમજાવો : ૧૦
(૧) હા લેશતોઽપિ ન કથં શિશિરીકરોષિ।
(૨) યાતાસિ મુલિરમણીસદનં વિદૂરમ્।
(૩) કામેશ્વરી હૃદયતો દયિતા ન વાત।
(૪) અધુનાખલુ હન્ત સા કૃશાક્ષી
ગિરમક્ષીકુરુતે ન ભાષિતામપિ।
- (બ) નીચેનામાંથી એક નોંધ લખો : ૧૦
(૧) કરુણાવિલાસ પરિચય
(૨) જગન્નાથ જીવન-સમય-કવન.